

	Dé vereniging voor de verzamelaar van frankeerstempels!
	Redacteur algemeen: P.L. Janssen, janssen.oosterhout@ziggo.nl

Nostalgie

Beste medeverzamelaars,

Het thema van het oktobernummer van Filatelie is Nostalgie, zoals ik al eerder schreef [Nieuwsbrief 2021-3]. Nu wil ik over 'nostalgie' twee zaken met jullie delen.

De eerste is de nostalgie, of het heimwee, naar de bijeenkomsten van onze vereniging. Sinds november 2019 zijn we slechts één keer voorzichtig bij elkaar geweest. Het begint bij iedereen te kriebelen als zij of hij kijkt naar de stapels uitgezochte dozen die hoognodig een nieuwe uitzoeker nodig hebben. Als we de huidige ontwikkelingen volgen, zien we dat er langzaam wat ten goede begint te keren. De vaccinaties beginnen nu wat sneller gegeven te worden en veel leden van onze vereniging hebben hun vaccinatie of oproep daartoe reeds ontvangen. Toch lijkt het nog niet goed genoeg om in juni al bij elkaar te kunnen komen. Daarom heeft het bestuur besloten om nu al de beslissing te nemen om de eerste bijeenkomst van 2021 in september te houden. We denken dat dat nu een realistisch uitgangspunt is. We komen op deze bijeenkomst nog uitvoerig terug, want het betreft een jubileumbijeenkomst omdat we 35 jaar bestaan.

Het tweede nostalgische punt is de oproep om een artikel te leveren voor het themanummer van Filatelie. Daar is voortvarend mee aan de slag gegaan. Jan Willem Jansma en Pieter Bosman hebben een artikel geschreven en de artikelen zullen geplaatst gaan worden. Het artikel van Pieter kan echter nog wat stukjes gebruiken. De bedoeling is dat je een frankeerstempel kiest dat bij jou nostalgische gevoelens oproept en je daar dan wat regels ter toelichting bij schrijft. Doe dat wel snel, want anders is de ruimte in het artikel op.

Gerard Straathof
[voorzitter]

FRANKEERSTEMPEL.NL

Wanneer je het woord ‘nostalgie’ opzoekt in een woordenboek, vind je bijvoorbeeld als definitie: **verlangen naar een geromantiseerd vroeger**. Ik maak me daar regelmatig schuldig aan. Tja, “die goeie ouwe tijd”.

Maar was alles nu wel zo rooskleurig of waren er ook bepaalde zaken/gebeurtenissen waar ik echt niet naar terug verlang?

Al mijmerend kwamen mijn echtgenote en ik tot een hele waslijst, een lijst die eigenlijk al gevuld werd vanaf de eerste dag van de geboorte.

We zijn immers van de generatie van de hydrofiele luier:

Een vierkante lap stof van katoen, die zacht, dun en vocht absorberend moet zijn. De luier werd op een aparte manier gevouwen en met een paar veiligheidsspelden vastgezet. Ook onze kinderen hebben deze luiers nog moeten verdragen en we spreken dan ook uit ervaring wanneer we stellen dat deze “piesdoek” geen pretje was!

(Urbanus zingt hierover in zijn *“Bakske vol met stro”* uit 1979)

Nee, dan tegenwoordig: de wegwerpluier met indicator! De baby voelt amper de nattigheid en de ouder kan aan de buitenzijde zien of de luier vol is.

Dan komt het moment dat Petertje zindelijk moest worden, immers de nonnen van de kleuterschool stelden dat zo’n beetje als eis om toegelaten te worden.

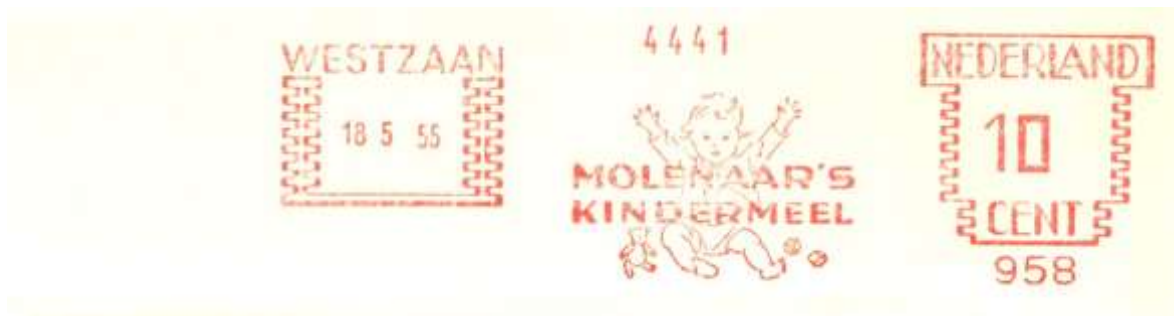

En dus werd ik met enige regelmatig op de pot gezet, het liefst midden in de keuken op het koude zeil. Gebeurde daar een bedrijfsongeval dan was dat makkelijk op te ruimen en bovendien kon mijn moeder me dan goed in de gaten houden en zo af en toe aanmoedigen. Mijn vorderingen werden uitgebreid geëvalueerd binnen de familie!

Dan kwam de “R” in de maand: levertraan, pap en een borstrok!

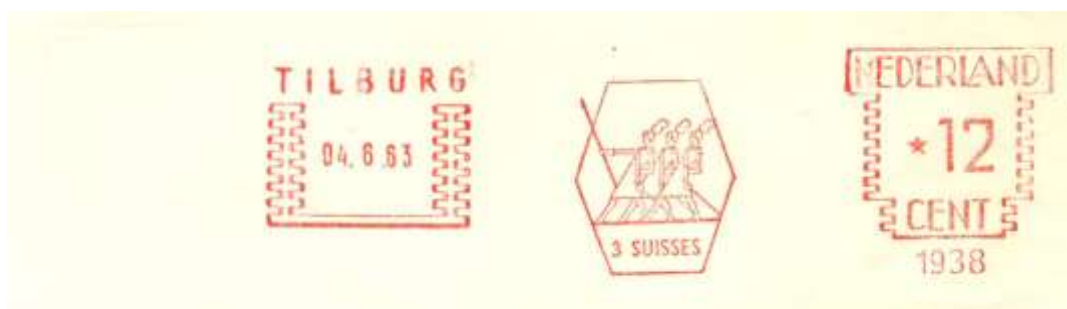
Levertraan is een dierlijke olie, gewonnen uit de lever van kabeljauw, schelvis en andere vissen uit de familie van kabeljauwen. Soms wordt ook de lever van heilbot gebruikt. We wisten echter niet beter of dit ranzige goedje kwam van de walvis. En dat het jodium, fosfor en vitamine A en D bevat en het hoogste gehalte aan omega 3-vetzuren bevatte, was al helemaal niet boeiend. Niet weg te slikken, maar gelukkig werd levertraan al snel in een capsule gestopt.

Pap werd kant en klaar gekocht van de melkboer, die dagelijks aan de deur kwam of gemaakt van “Molenaars ’s kindermeel” of haveremout. Zeker in de maanden september tot en met april ontkwam ik ’s morgens niet aan een bord van dit goedje. Vele jaren later stond pap in de wintermaanden ook op het ontbijtmenu van de Koninklijke Militaire School in Weert waar ik mijn basisopleiding mocht ondergaan. Ik heb me er nooit aan gewaagd.

een **borstrok**, is een extra warm kledingstuk dat in koude perioden gedragen wordt. De borstrok wordt over het hemd gedragen, maar onder de blouse of de trui. Dit kledingstuk werd door mijn moeder of een tante gebreid van wol. En kriebelen dat die dingen deden!

Nu heeft Tilburg een levendige textielindustrie gehad (zie nieuwsbrieven 2020-4 en 5) en restanten breiwol werden vaak te koop aangeboden in de winkel van 3 Suisses, dus waren alle neefjes en nichtjes ruimschoots voorzien van dit jeukende kledingstuk.

Uiteindelijk werd ik dan naar de kleuterschool gebracht. Het hele onderwijs in Tilburg, mijn geboortestad, werd bestierd door nonnen (kleuterschool) en fraters (lagere en middelbare school). Behalve in het onderwijs speelden de nonnen ook een grote rol in de gezondheidszorg.

Uitgeverij Zwijsen is een Nederlandse uitgeverij van educatieve boeken voor peuters, kleuters en basisschoolleerlingen. Monseigneur Joannes Zwijsen stond aan de basis van het bedrijf (oorspronkelijk van de Fraters van Tilburg), door in 1846 de *Drukkerij van het R.K. Jongensweeshuis* (RKJW) op te richten in Tilburg. Uitgeverij Zwijsen is een uitgever in het basisonderwijs en het VVE (vroeg- en voorschoolse educatie). Lesmethoden zoals Schatkist, Veilig leren lezen (kim- en 2e maandversie), Estafette, Pennenstreken en De Zaken van Zwijsen vallen onder de uitgeverij.

Achteraf bekeken was op het onderwijs niets aan te merken, toch heb ik aan die periode enkele nare ervaringen overgehouden.

Op een gegeven moment werden we uit de schoolbanken (u weet wel, zo'n geschakelde houten bank met een inktpotje in het midden) gesommeerd en moesten we ons in een lange rij opstellen voor de deur van de hoofdonderwijzer. Binnen in dat heiligdom zat een in onze ogen stokoude vrouw in een witte schort die ons zonder blikken of blozen krasjes op de onderarm gaf met een kroontjespen. Wisten wij veel dat het hier ging om de test Von Pirquet.

reactie van Von Pirquet, genoemd naar de Oostenrijkse kinderarts Clemens Freiherr von Pirquet (1874-1929), de huidreactie, waartoe men een beetje tuberculine in een krasje in de huid wrijft; een duidelijke roodheid na enkele dagen bewijst allergie; dit wordt opgegeven in het aantal millimeters dat de zwelling breed is.

De “schooltandarts”: geheel onverwacht stond voor de lagere school een touringcar die de klas naar een houten gebouw in het centrum van Tilburg bracht. Hier huisde de “schooltandarts”, een stuk of wat van die enge mannen in lange witte jassen die niet verder kwamen dan “mond open!” en zonder enige vorm van verdoving werden er weer één of meerdere kiezen geboord en voorzien van amalgaan.

In de eerste klassen van de lagere school was het leren schrijven van letters/woordjes één van de hoofddoelen. Hiervoor werd in eerste instantie een potlood aangereikt en later een kroontjespen. (Ik vermoed dat deze waren overgehouden van de mantouxtest!) Deze kon gedoopt worden in het inktpotje in het midden van de bank. Moeders werden geacht thuis een inktlap te maken, lapjes stof met een knoop om de lapjes aan elkaar te naaien. Truc was om mooie lettertjes tussen de lijntjes te schrijven, waarbij deze niet “vol mochten lopen”. En dat was peentjes zweten!

Wat was ik blij toen we eindelijk met een ballpoint en vulpen mochten schrijven.

Afijn, aan elke schooldag kwam een eind, ook aan de les op zaterdagmorgen, en mocht je weer naar huis, al dan niet met je vingers vol inkt.

Thuisgekomen, inmiddels was ik bijna door de zes klassen lagere school heen, moest ik zo af en toe een boodschap doen. Op zich niks mis mee, tenzij mijn moeder zelf **zult** (hoofdkaas of preskop) ging maken.

Ik moest dan bij de slager op de hoek de ingrediënten halen, zijnde een halve varkenskop en nog wat onderdelen van dit dier. Het recept laat ik hierbij achterwege, er is geen afzuigkap opgewassen tegen de lucht van een kokende varkenskop!

Zeker ook geen favoriet van me was de pudding die steevast op zondag geserveerd werd. Kookpudding met vel! Op het zomerkamp van de scoutinggroep stond ook zelf te maken pudding op het menu: poeder die in koude melk tot pudding geklopt moest worden. Maar hoe je ook je best deed, het bleef een klonterige massa.

En dan als klap op de vuurpijl: **de grote schoonmaak!!!**
Ruim voor de Paasdagen werd het huis compleet op zijn kop gezet.

Kokosmatten werd naar buiten gesleurd en met de mattenklopper bewerkt.
De bezem ging door het hele huis.

Hier en daar moest een kamer opnieuw behangen worden of geschilderd.

En daarna kreeg elke kast nieuw kastpapier

Tot slot:

Heb ik een moeilijke en zware jeugd gehad? Welnee, integendeel zelfs!
De lijst met nostalgische herinneringen is vele malen groter dan deze opsomming.

[Peter Janssen]

Recreatie in Westdongeradeel Frankeerstempel toont kijk op toekomst

Het „versierende plaatje” in het frankeerstempel van de gemeente Westdongeradeel heeft bij meniggen verwondering gewekt: „Gem. Westdongeradeel met recreatie, tuinbouw, landaanwinning”. Kijk, die tuinbouw en die landaanwinning wil er bij de mensen wel in, maar die recreatie. . . . Bovendien staat er heel keurig in getekend een lijn van de vastewal naar het eiland Ameland: De Dam, die er nog niet is.

Burgemeester D. Bekius, energiek en voortvarend aan het roer van zijn gemeente, zegt: „Dat poststempel geeft natuurlijk niet de werkelijkheid weer. Het geeft uitdrukking aan het perspectief, dat wij als gemeentebestuur voor Westdongeradeel zien”. Bovendien is het zo, aldus de burgemeester, dat voor een bepaalde groep recreanten — zij, die rust en ruimte zoeken — hier zeer zeker mogelijkheden vinden. Dat bewijst het feit, dat de dorpsherberg van Wierum in de zomer vaak gasten heeft en dat tal van woningen aan de zeedijk als „tweede woning” in gebruik zijn. Uiteraard met toestemming van het gemeentebestuur, want: „Wij willen het toch wel in de hand houden”.

Ook buiten de gemeente ziet men deze mogelijkheden. Zo heeft een bouwonderneming in Kampen al eens optie op een aantal terreinen gevraagd voor de bouw van woningen. Dit bedrijf dacht daarbij ook aan de „tweede woning”, maar de opzet mislukte, mede door het goedkeuringsbeleid van de rijksoverheid. De onderneming heeft van de grond afgezien, maar heeft toch de plannen nog niet helemaal losgelaten. Het houdt voorlopig deze onderneming nog wel bezig.

Bij alle activiteiten, die de laatste jaren in Westdongeradeel zijn ontwikkeld, is er nog betrekkelijk weinig gedaan aan de recreatie. Wel wil men trachten de verenigingen voor dorpsbelang voor deze mogelijkheden te interesseren. In Holwerd heeft „Dorpsbelangen” zelfs al eens gesproken over de oprichting van een VVV. Het is nog niet zo ver, het zal er op den duur wel van komen, maar voor-

Kampeerterrain Holwerd: re-
delijke belangstelling

Frankeerstempel Westdongeradeel:
„... met recreatie, tuinbouw,
landaanwinning”.

Iopig fungeert „Dorpsbelangen” nog als zodanig. De gemeente exploiteert in Holwerd op het sportterrein een camping, die een redelijk aantal gebruikers vindt.

Dat is de tegenwoordige toestand, maar de gemeente en ook tal van inwoners, zien in de toekomst nog meer mogelijkheden. De dam naar Ameland — „En die hoeft beslist niet lang op zich te laten wachten, als het plan inslaat,” aldus burgemeester Bekius — zal de recreatie (maar ook het woonklimaat) in de gemeente in zeer gunstige zin beïnvloeden en bij de actie voor de nieuwe zeedijk Zwarte Haan-Paensens heeft het comité (gevormd door Ferwerderadeel, Het Bildt, Westdongeradeel, Stichting Landaanwinningsbelangen en Ontwikkelingschap „De Kleibouwstreek”) beslist ook gedacht aan recreatiemogelijkheden op het nieuwe land. Zeer aantrekkelijk — en betrekkelijk eenvoudig — lijkt burgemeester Bekius het opnemen van Westdongeradeel in een toeristische route: een „Kleibowroute”, naar analogie van de Friese Merenroute”, de „Woudenroute” de „Ommelandenroute”....

FRANKEERSTEMPEL.NL

ER WAS EENS EEN SCHOENMAKER ...

Er was eens een schoenmaker. Die was buiten zijn schuld zo arm geworden, dat hem tenslotte niets meer overbleef dan leer voor één enkel paar schoenen. Nu sneed hij 's avonds de schoenen, om ze de volgende morgen te naaien. 's Morgens zette zich aan zijn werktafel, daar stonden de schoenen al helemaal klaar!

Hij verbaasde zich erover en wist niet, hoe hij het had. Ze waren zo mooi genaaid, dat er geen steekje verkeerd was, juist alsof het als meesterstuk moest dienen. En kort daarop kwam een koper en omdat hij de schoenen zo bijzonder goed vond, betaalde hij er meer voor dan gewoonlijk en voor dat geld kon de schoenmaker leer kopen voor twee paar schoenen. 's Avonds sneed hij ze en hij wilde de volgende morgen met frisse moed gaan naaien - maar dat hoefde niet: want bij het opstaan waren ze allebei al klaar, en kopers bleven ook niet uit en ze gaven hem zo veel dat hij leer kon inkopen voor vier paren.

's Morgens vroeg vond hij ook die vier paren klaar, en zo ging het maar altijd door. Nu gebeurde het op een avond, toen hij weer al het snijwerk voor de volgende dag had gedaan, dat hij voor 't naar bed gaan tegen zijn vrouw zei: "Wat denk je, zouden we vannacht niet eens opblijven om te kijken, wie het eigenlijk is die ons zo de helpende hand reikt?" Het werd middernacht. Daar opeens kwamen twee kleine, naakte mannetjes, gingen zitten aan de schoenmakerstafel, haalden al de gesneden stukken leer naar zich toe en begonnen met hun vingertjes zo handig te prikken, te naaien, te kloppen, dat de schoenmaker er z'n ogen niet vanaf kon houden. Ze hielden niet op voor alles klaar was, en op een rij op tafel stond, en toen hupten ze vlug weg.

De volgende morgen zei de vrouw: "Die kleine mannekes hebben ons rijk gemaakt, daar moesten we ons toch erkentelijk voor tonen. Ze lopen maar zo rond, ze hebben helemaal niets aan, en zullen 't zo koud hebben. Weet je wat? Ik zal een paar hemdjies breien, maak jij er dan voor ieder een paar schoentjes bij." De man zei: "Mij best." En toen ze op een avond alles klaar hadden, zetten ze dat alles in plaats van 't gesneden leer bij elkaar op tafel en verstopten zich toen om te kunnen zien, hoe de mannekes dat zouden opnemen. Klokslag middernacht kwamen ze aangehuppeld en ze wilden meteen aan 't werk gaan. maar ze vonden geen stukken leer, maar leuke kleertjes. Eerst waren ze verbaasd, toen toonden ze zich dolblij. In een wip hadden ze alles aangetrokken, maakten de mooie kleertjes precies vast, en ze zongen: "Zijn onze kleren niet sierlijk en fijn? En zouden we dan nog schoenmakers zijn?" Toen huppelden ze en dansten en sprongen over stoelen en banken. En eindelijk dansten ze de deur uit. Sinds die tijd zijn ze niet meer gekomen. Maar de schoenmaker had het goed zolang hij leefde, en alles wat hij begon, lukte hem.

[Peter Janssen]

FRANKEERSTEMPEL.NL